N°. 68.

BREDASCHE COURANT

DONDERDAG 25 AUGUSTUS.

ZEGEL 1853

FRANKRIJK.

PARIJS, den 22sten Augustus.

De Keizer en Keizerin zijn jl. Zaterdag met een talrijk gevolg naar Dieppe vertrokken.

Bij keizerlijk besluit van den 19den is de invoer van granen, meel, rijst, enz. tot ultimo December tegen het minimum van het vlottend regt opengesteld.

— Het kamp van Satory is thans door de derde divisie van het leger van Parijs betrokken. Ten einde aan de soldaten een blijk van zijne tevredenheid over hun ijver en goed gedrag te geven, heeft de Keizer hun het genoegen van eenige voorstellingen van het groote Parijsche paardenspel toegedacht. Er wordt daarvoor in het kamp een grootsch amphitheater in antieken stijl aangelegd, waarin al de troepen van het kamp, 15,000 man te zamen, te gelijk op zoden banken zullen kunnen plaats nemen.

— Aan de Parijsche beurs is in den loop der vorige week de prijs der Fransche staatsfondsen omstreeks 1 franc gedaald; het tekort in Frankrijks graanproductie en de vertraging der beslechting van het Turksch-Russisch geschil waren de redenen dier reactie. Evenwel zijn de aandeelen van Fransche spoorweg-ondernemingen rijzende gebleven; groote kapitalen worden thans in die en dergelijke ondernemingen geplaatst.

— Het *Journal des Débats* behelst tijdingen uit Rome, dd. 13 Augustus, waarin het volgende gemeld wordt: »De heer *Lightenvelt*, minister van roomsch-katholijke eeredienst in de Nederlanden, was nog te Rome, doch zou spoedig over Parijs naar 's Hage terugkeeren. Hij roemt zeer de wijze waarop hij door den Paus en den kardinaal *Antonelli* is ontvangen. Behalve de door den Paus gegeven toestemming tot wijziging van den eed der bisschoppen, door bijvoeging van eene bepaling waarbij zij trouw beloven aan den Koning en zijne troonopvolgers, heeft de Paus toegestemd, benevens andere concessiën. Zoo zullen de bisschoppen, die reeds den eed volgens het ongewijzigd formulier hebben afgelegd, geacht worden als volgens de nieuwe formule den eed te hebben afgelegd, en ook in dien zin worden geïnterpreteerd. Reeds had de internuntius van den Paus te 's Hage, mgr. *Belgrado*, eene dergelijke verklaring gegeven in eene Nota die hij den 30sten Julij aan den Nederlandschen minister van buitenlandsche zaken heeft gerigt. Deze verklaring wordt heden bevestigd door de souvereine beslissing van het Roomsche hof."

»Ten tweede heeft de Paus beslist, dat de bisschoppen den burgerlijken eed van trouw aan den Koning en aan de wetten van het rijk zullen kunnen afleggen."

— Het officiele dagblad van Rome behelst berigt, dat de Romeinsche uitgewekenen, die onlangs te Civita Vecchia waren aangekomen, benevens hunne medepligtigen, in hechtenis genomen zijn.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 21sten Augustus.

Den 19den dezer is te Weenen de verloving van den Keizer van Oostenrijk met eene Beijersche Prinses bekend gemaakt. Dien dag trad de Keizer zijn 24ste levensjaar in, terwijl hij als een geschenk op zijnen verjaardag aan de hoofdstad, gelijk aan eenige steden van Boheme, de opheffing heeft verleend van den staat van beleg, welke trouwens sedert geruimen tijd met zachtheid werd gehandhaafd en voor de meeste burgers naauwelijks meer merkbaar was.

— Langs onderscheiden wegen zijn berigten uit Konstantinopel van den 13den dezer ontvangen, volgens welke de Divan over de nota der vier mogendheden betreffende het Turksch-Russisch geschil beraadslaagd en zich voor de aanneming daarvan verklaard had.

ENGELAND.

LONDEN, den 20sten Augustus.

Heden is de zitting van het Parlement namens Hare Majesteit, door eene commissie, gesloten met de volgende rede:

»*Mylords en Heeren!*

» H. M. heeft ons gelast u van uwe opkomst in het Parlement te ontslaan en u tevens Hr. Ms. hartelijke goedkeuring kenbaar te maken wegens den ijver en de volharding, met welke gij u, gedurende eene langdurige en werkzame Zitting, aan de overweging van vele voor het algemeen welzijn hoogst belangrijke onderwerpen gewijd hebt.

» H. M. heeft met veel genoegen gezien dat gij, door de afschaffing en vermindering van belastingen, die handel en nijverheid belemmerden, eene nieuwe uitbreiding aan een stelsel van welwillende wetgeving gegeven en de middelen tot verkrijging der levensbehoeften aanmerkelijk vermeerderd hebt.

«De voorziening welke gij genomen hebt om aan de eischen der openbare dienst, niet slechts in dit maar ook in volgende jaren te voldoen, is berekende om aan onze geldmiddelen eene bestendige vastheid te geven en tevens de magt en hulpmiddelen des Rijks te bevestigen.

«De voorspoedige staat der inkomsten en de bestendige vooruitgang van onzen buitenlandschen handel strekken tot blijken der wijsheid van de onlangs gevestigde handels-politiek, terwijl de voorspoed die, gelukkig zonder eenige uitzondering, onder de groote handeldrijvende en voortbrengende klassen heerscht, het voortdurend en toenemend bewijs van de vermeerderde hulpbronnen der bevolking oplevert.

«De door u aangenomen maatregel voor het toekomstig beheer van Indië is door H. M. gereedelijk goedgekeurd, in de overtuiging dat hij blijken zal met wijsheid beraamd en wel berekend te zijn tot bevordering der verbetering en der welvaart van Hr. Ms. Oostersche bezittingen.

«H. M. ziet met bijzonder welgevallen de voorziening, welke gij tot betere administratie van liefdadige schenkingen genomen hebt. De bestaande hinderpalen voor het billijk en doeltreffend gebruik van tot liefdadigheid en opvoeding afgezonderd eigendom, zijn een ernstig openbaar kwaad geweest, tegen hetwelk H. M. overtuigd is dat gij nu, in uwe wijsheid, een voldoend hulpmiddel hebt daargesteld.

«*Mijnheeren van het Huis der Gemeenten!*

« H. M. heeft ons gelast u dank te zeggen voor de gelden, voor de dienst van het tegenwoordig jaar toegestaan en voor de gemaakte voorziening tot verdediging des Rijks, zoo ter zee als te land. H. M. zal die gelden aanwenden met inachtneming der zuinigheid, en overeenkomstig met dien geest die ten allen tijde onze nationale veiligheid tot het hoofdonderwerp harer zorgen gemaakt heeft.

» *Mylords en Heeren!*

» H. M. beveelt ons u mede te deelen, dat zij voortdurend van hare Bondgenooten de verzekering hunner onverflaauwde zucht tot aankweeking der meest vriendschappelijke betrekkingen met dit Land ontvangt.

» Met groote belangstelling en zorg heeft H. M. het ernstig misverstand opgemerkt, dat onlangs tusschen Rusland en de Ottomanische Porte ontstaan is. De Keizer der Franschen heeft zich met H. M. in ernstige pogingen vereenigd tot vereffening van geschillen, wier voortduring Europa in oorlog konden wikkelen. In overeenstemming met hare Bondgenooten en op de pogingen der nu te Weenen vergaderde conferentie vertrouwende, heeft H. M. goede redenen om te hopen dat eene eervolle schikking weldra getroffen zal zijn.

» H. M. verheugt zich u het eindigen van den oorlog op de grenzen der Kaapkolonie te kunnen mededeelen, en zij vertrouwt dat de vestiging van een Vertegenwoordigend Gouvernement in die kolonie tot ontwikkeling der hulpbronnen daarvan zal strekken en de kolonie in staat stellen tot krachtige voorziening in hare toekomstige verdediging.

» Wij zijn ook gelast u geluk te wenschen dat, door de vereenigde pogingen van Hr. Ms. zee- en landmagt en van die der O. I. Compagnie, de oorlog in Birmah tot een eervol en gewenscht einde gebragt is. Daar de bedoelingen van dien oorlog ten volle bereikt zijn en het Birmahs Gouvernement zich behoorlijk onderworpen heeft, is de vrede afgekondigd.

«H. M. merkt, met dankbare voldoening en erkentelijkheid jegens den Almagtige, de rust op die in hare bezittingen heerscht, en die vreedzame nijverheid en gehoorzaamheid aan de wetten, die de welvaart van alle klassen harer onderdanen waarborgt. Het is haar hoogste wensch de toeneming van iedere maatschappelijke verbetering te bevorderen en, met de hulp uwer wijsheid, den voorspoed en het geluk harer onderdanen steeds verder uit te breiden."

— In de afgeloopen week is te Londen eene ongemeene groote hoeveelheid vee van het vasteland en meerendeels uit Nederland ingevoerd, te weten ruim 17,000 stuks, waaronder 12,000 schapen.

— Sedert nagenoeg drie jaren worden in het Vereenigd Rijk, op het vasteland van Europa en in de Vereenigde Staten geldelijke bijdragen ingezameld tot het stichten eener Katholijke hoogeschool in Ierland. De daardoor bijeengebragte som bedraagt thans bijkans 40,000 L. st.

— De Nederlandsche schooner *Isabel*, te St. Thomas (Zuid-Amerika) aangekomen, heeft het berigt medegebragt van eene ontzettende aardbeving, welke de stad Cumana op den 15den Julij bijna geheel verwoest heeft; 800 à 1000 menschen moeten daarbij zijn omgekomen; kolonel *Paez* met zijne kompagnie artillerie, werd door het instorten der kazerne onder het puin bedolven en geen enkel man gered.

BELGIE.

BRUSSEL, den 23sten Augustus.

De Kroonprinses van Belgie heeft den 20sten dezer hare plegtige intrede in het land en in de hoofdstad gedaan. Te Verviers is de Prinses, op een tot onzijdig grondgebied verklaard lokaal, met eene omslagtige plegtigheid door den commissaris van Oostenrijk aan den koninklijken commissaris overgegeven, en na afscheid genomen te hebben van het talrijk gevolg waardoor zij op haren togt door Duitschland vergezeld was, heeft zij met den Koning en den Kroonprins te midden der juichende bevolking zich naar Brussel begeven.

De reis naar Brussel werd over Verviers, Luik, Thienen, Leuven en Mechelen voortgezet; overal werd de Koning met het jeugdige echtpaar door de autoriteiten begroet en door de bevolking toegejuicht. Ten ruim zes ure bereikte men de hoofdstad, die feestelijk met bloemen, groen en vlaggen was getooid. Na aan het stationsgebouw verwelkomd te zijn reed men in statigen optogt naar het paleis, door eene ontelbare en jubelende menigte omringd. Terstond na de komst op het paleis vertoonde de koninklijke familie zich op het balkon en werd daar met nieuwe vreugdekreeten begroet, terwijl de troepen defileerden.

Des avonds was er groot diner op het paleis waarbij het korps diplomatiek en al de grootdignitarissen tegenwoordig waren; de Aartshertogin bleef echter wegens eene ligte ongesteldheid hare vertrekken. Uit dien hoofde heeft de plegtigheid van het burgerlijk huwelijk den volgenden dag geen voortgang gehad.

— Gisteren zijn de Kroonprins en de Kroonprinses van Belgie in eene voor het publiek toegankelijke zaal van het koninklijk paleis door den burgemeester van Brussel burgerlijk gehuwd.

De *Indépendance* komt met warmte op tegen de meening van sommigen, dat het vorstelijk huwelijk niet op dezelfde wijze als dat van elk burgerman behoorde te worden gesloten. »Het Koningschap vernedert zich niet — zegt het liberale blad — door met daden het groote beginsel der burgermaatschappij van den nieuwen tijd te huldigen, het beginsel der gelijkheid van alle burgers voor de wet. De Koninklijke Majesteit wordt niet getroffen maar veeleer verhoogd door dat zij het voorbeeld geeft van onderwerping aan 's lands wetten. De tusschenkomst van den gewonen officier van den burgerlijken stand wordt volgens den stelligen wil onzer wet voor de prinsen van het koninklijk huis even zeer vereischt als voor alle andere burgers; en het decreet van Keizer Napoleon I, hetwelk den rijks-kanselier tot officier van den burgerlijken stand voor het regerend huis stelt, is voor Belgie niet meer geldig, zoo het al niet formeel is afgeschaft. Doch ware dit dekreet nog van kracht en het voorschrift der wet minder stellig, dan nog zou het een gelukkig denkbeeld geweest zijn, in overeenstemming met de zeden en begrippen van het Belgische volk alle bijzondere vormen bij het vorstelijk huwelijk te vermijden. Er moet ontzag voor het koningschap zijn, maar ook liefde; en wanneer het volk het koningschap zoo digt bij zich ziet, heeft het er meer liefde en geen minderen eerbied voor."

Terstond na de burgerlijke verbindtenis, is het huwelijk in de hoofdkerk van Brussel met volle kerkelijke praal ingezegend door den kardinaal-aartsbisschop van Mechelen, primaat van Belgie, bijgestaan door al de bisschoppen des lands.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 24sten Augustus.

Gisteren morgen heeft deze stad en hare omstreken ook haar treurig aandeel gehad in de rampen die dit jaar zoo vele streken van ons Vaderland door den hagelslag getroffen hebben. Na een betrokken lucht in den vroegen morgen, werd het omstreeks half acht ure allengs zoo donker als of de avond viel; hierop volgde bij een zwaar onweder een' overvloedige plasregen, vermengd met hagelslag zoo hevig en zwaar als zich niemand herinneren kan ooit te hebben bijgewoond. Het waren geen hagelkegels, maar stukken ijs van wanstaltige grootte, — men heeft er zelf een gemeten van 7 Ned. duim lengte — die zeer digt nedervielen, zoodat de straten in een oogenblik met water en ijs bedekt waren. Gelukkig nog dat de wind niet zoo sterk was als bij zulk een hagelbui het geval had kunnen zijn, waardoor de ijsstukken dan ook met eenige mindere kracht werden neergeworpen en waaraan men het wel zal moeten toeschrijven, dat niet alle glasruiten aan de windzijde werden stuk geslagen. Evenwel is er geen huis in de stad wat geen schade heeft geleden, bepaaldelijk zijn alle glasruiten van schuins- en platliggende ramen verbrijzeld, terwijl vele andere door in alle rigtingen opspringende stukken ijs met kracht in de ruiten vlogen. Alleen aan de gebouwen der Akademie zijn ongeveer 500 ruiten gebroken; meer nog zegt men aan de kasernen, en wel 400 aan de Groote Kerk.

Van de neergevallen stukken hadden sommige eene ronde gedaante, andere een' veelhoekigen vorm, enkele waren getand en veelpuntig. Vele hadden een hagelkorrel tot kern, waarom zich een ijskring had gezet, die wederom weder was omgeven door eene sneeuwachtige vastbevroren massa. Een tiental in de stad opgeraapte stukken wogen te zamen meer dan een Ned. Pond. Van buiten gewaagt men van stukken van nog veel meerdere zwaarte, men spreekt van meer dan een half Ned. Pond.

Is de schade in de stad algemeen, nog oneindig grooter is zij op het land, waar de op velde staande oogst, bepaaldelijk de boekweit en haver en de knolplanten zoo goed als totaal vernield zijn; ook de vruchtboomen hebben veel geleden, vele takken werden afgeslagen, en men heeft appels en peeren gezien, die als met een mes midden door gesneden waren, hazen en konijnen heeft men dood op het land gevonden.

Omtrent de uitgestrektheid van de ramp ontbreken ons nog de berigten. In het naburig Ginneken is de bui nog zwaarder dan in de stad geweest; aldaar zijn huizen waar geen ruit heel gebleven is, en zijn er zelfs dakpannen stuk geslagen. De bui heeft zich van het westen oostwaarts uitgebreid en haar vernielend geweld zoo te Prinsenhage, te Ginneken, Bavel, Chaam, alsmede in de rigting van Oosterhout en Dongen doen gevoelen.

Te Gorinchem heeft men slechts, na voorafgaande groote donkerheid, een hevigen stortregen gehad. — Uit Utrecht schrijft men dat aldaar geen ontzettende orkaan met zwaar onweder heeft gewoed; de storm was over het kamp te Zeist gepasseerd, doch had er alleen door de groote massa water schade aangebragt. — Te Tiel heeft men daarentegen insgelijks een geduchten hagelslag gehad.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren hare werkzaamheden hervat. Ingekomen waren de laatstelijk door de Tweede Kamer aangenomen wetsontwerpen en de geloofsbrieven van de onlangs niewbenoemde leden *J. S. Lotsy* en *F. van der Oudermeulen*, welke in orde bevonden werden, waarna die heeren zitting genomen hebben. In deze zitting heeft de trekking der afdeelingen plaats gehad, waarna de leden zich naar hunne sectiën begeven hebben tot benoeming van voorzitters en ondervoorzitters.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Bij de discussiën in de zitting van ll. Vrijdag heeft bijzonder de heer *Groen van Prinsterer* het woord gevoerd en is in breedvoerige beschouwingen omtrent de wet getreden, die naar zijn inzien minder een policie- dan eene politieke wet is, gerigt tegen den greep, welken, gelijk de heer *Bosscha* had aangemerkt, de Stoel van Rome had gedaan in het staatsgezag van 't vaderland. Volgens den spreker was het afgetreden bewind niet gelukkig geweest in de interpretatie van de Grondwet; hij verklaarde in te stemmen met het gevoelen van den heer *v. d. Brugghen* omtrent den aard der preventieve verordeningen. De voordragt der wet in de tegenwoordige oogenblikken deed hem leed; hij meent dat daardoor aan de partij van het afgetreden bewind een onberekenbaar voordeel was afgedaan; daardoor toch werden de R. K. in een toestand gebragt dat zij den schijn hadden van beleedigd te worden.

De heer *van Bosse* verdedigt van den anderen kant de handelingen van het vorig Ministerie met kracht en ontzenuwt de beschuldigingen, waaraan het, door partijbelang, sedert was blootgesteld. Vooral weert hij van den heer *van Zuylen van Nyevelt* den blaam, welken men meer bepaald op hem heeft trachten te werpen, alsof hij vooraf van de organisatie kennis had gedragen. Ten tweede beschouwt hij die wet en spreekt zijn afkeurend oordeel daarover uit, als zijnde eene gelegenheidswet, die, ofschoon nopens de R. K. kerkregeling niets meer doende dan het vorig Ministerie en niets meer verhinderende dan hetgeen datzelfde Ministerie toegestaan of gedaan had, — niet te min ook voor de Protestanten later belemmerend voor de godsdienstvrijheid zou worden.

— In de zitting van Zaturdag heeft de minister van Justitie namens de Regering verklaard, dat zij vermeent, dat de beraadslaging den vorigen dag te zeer van het onderwerp was afgeweken; — dat zij, in het belang des Lands, dien weg niet mag, noch wil volgen; — dat de ministers, die deel hebben uitgemaakt van het vorige Bewind, geene rekenschap hebben te geven, waarom zij aan 's Konings verlangen hebben voldaan met in het tegenwoordige Bewind te blijven, en deswege alleen verantwoordelijk zijn aan Z. M. en aan hun geweten.

Vervolgens heeft de heer *Strens* het woord gevoerd en zich tegen de wet op de kerkgenootschappen verklaard, op grond dat zij, naar zijn inzien, niet is overeen te brengen met de grondwettige beginselen, bij welke, met volledige vrijheid van godsdienstige belijdenis, ook eene vrije regeling dezer kerkgenootschappen is verzekerd, en geene preventieve verordeningen in dat opzigt zijn veroorloofd. Hij heeft met den minister van Justitie ingestemd, dat eene strafwet in 't algemeen zoo wel repressieve, als preventieve verordeningen moet bevatten, maar heeft beweerd, dat eene dergelijke wet hier te lande en onder de tegenwoordige Grondwet, geene preventieve bepalingen op het stuk der Godsdienst mag behelzen. De spreker kon niet toegeven dat de wet van Germinal nog verbindend kon worden geacht. Betreffende de door het vorig Bewind met Rome gevoerde onderhandelingen zegt de spreker dat met gemeen overleg tot de afschaffing van het Concordaat was besloten, om aan het Hof van Rome de vrije organisatie van het R. K. kerkgenootschap over te laten; dat eene voorloopige mededeeling van de aanstaande organisatie bepaaldelijk was verlangd, en onder de hand is toegezegd, maar — wat ook in de nota van den kardinaal *Antonelli* moge worden verklaard — daaraan niet is voldaan, hoezeer er was op aangedrongen; en dat hij de verzekering kon geven dat de heer *van Zuylen van Nyevelt* deswege geene mededeeling heeft erlangd.

De volgende spreker, de heer *Sloet tot Oldhuis*, heeft onderzocht, of de Staat bij de bestaande grondwettelijke bepalingen eenig middel te baat kon nemen om de kerkelijke organisatie der R. K. te beletten, en beantwoordt die vraag ontkennend. In zijne daarop gevolgde beschouwing over de algemeene strekking van het ontwerp tracht hij te betoogen dat het is eene revolutionaire wet en eene mystificatie, zoo wel voor den Vorst als het Volk.

De heer *Schimmelpenninck van der Oye* heeft daarop kortelijk eenige woorden in 't midden gebragt over hetgeen den vorigen dag door sommige leden gezegd was, zoo betrekkelijk den lof, toegezwaaid aan den brief der vorige Ministers, van 16 April jl. aan den Koning, als wegens de verklaring door een der vorige Ministers afgelegd, dat het vorig ministerie te leur gesteld en door het hof van Rome misleid was. Hij zou zich voor de wet verklaren.

Daarna spreekt de heer *Thorbecke* eene uitvoerige rede uit, gesplitst in

drie hoofddeelen: 1°. beschouwing van de wet, in betrekking tot de aanleiding daartoe en tot het doel, in verband tot de behoefte waarvoor zij bestemd schijnt; 2°. in betrekking tot de onderhandelingen tusschen het Gouvernement en het Hof van Rome, en 3°. in vergelijking met de Grondwet. Volgens hem waren alle voorspiegelingen omtrent de invoering der Bisschoppelijke kerkregeling overdreven. — Het zoogenaamd *laissez faire*, waarvan men het vorig Gouvernement beschuldigt, was niets anders dan eerbiediging van de grondwettelijke regten der kerkgenootschappen, de wensch en zorg dat zij vrije ontwikkeling zouden hebben, behoudens de Grondwettelijke voorzorgen. De voorafgaande mededeeling van tijdstip en wijze van invoering der kerkelijke organisatie was voorwaarde, maar is niet verstrekt. De zinsnede in de nota des kardinaals *Antonelli*, als of er voorafgaande mededeeling was geschied, kan niet anders voortvloeijen dan uit berigten van den tusschenpersoon, den Internuntius. Hij zou zeer wenschen dat de bewijzen die de Kardinaal daarvan mogt bezitten aan de Kamer wierden medegedeeld. In het derde deel zijner rede betoogt de spreker, onder anderen, dat art. 167 der Grondwet de gedachte, dat de toelating of inrigting der kerkgenootschappen aan bepaalde voorwaarden zou verbonden zijn, ten eenenmale uitsluit. — Hij noemt deze wet eene partijwet en verdedigt ten slotte den brief van het afgetreden Gouvernement, van 16 April, tegen den aanval van heer *Schimmelpenninck*.

Daarna voerde de Minister van Buitenlandsche Zaken het woord en beantwoordde onder scheiden der in den loop der discussien gemaakte bedenkingen. — Hierop spraken achtervolgelijk nog de heeren *van Lijnden*, *Thorbecke*, *Luyben*, *van Bosse*, *Meeussen*, *Groen van Prinsterer*, *van Hoëvell*, *Dommer van Poldersveldt*, en *van Wintershoven*, waarna de zitting werdt geschorst tot des avonds ten half acht ure.

— In de avondzitting van den 20sten Augustus jl. zijn de algemeene beschouwingen over het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen voortgezet, en nadat de heeren *van Nispen van Sevenaer*, *Gevers van Endegeest*, *de Brauw*, *van Eck* en *Thorbecke* nog het woord hadden gevoerd, gesloten.

Daarna heeft de heer *Blaupot ten Cate* het voorstel gedaan om, wegens de afwezendheid van den Minister belast met het bestuur van het Departement voor de Zaken der Roomsch-katholieke Eeredienst, de verdere behandeling van het wets-ontwerp te verdagen tot na de terugkomst van gemelden Minister. Dat voorstel werd ondersteund door de heeren *van Hoëvell*, *Dommer van Poldersveldt* en *van Nispen van Sevenaer*, doch bestreden door de Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie en de heeren *van Rappard*, *van Goltstein*, *de Kempenaer* en *Groen van Prinsterer*. De heer *ten Cate* heeft daarop, op grond dat de Regering zich met zijne motie niet vereenigde, deze ingetrokken.

— In de zitting van Maandag waarin alle leden tegenwoordig waren zijn de beraadslagingen voortgezet.

De heer *van Voorst* heeft, alvorens de behandeling der artikelen aan te vangen, voorgesteld om eerst den considerans in overweging te nemen. Die motie is echter door den voorsteller ingetrokken, nadat ze door de heeren ter Bruggen Hugenholtz en Godefroi was bestreden.

Over artikel 1 hebben het woord gevoerd de heeren de Poorter, Jespers, Rochussen, van Bosse, van Goltstein, van Wintershoven, Godefroi, van Nispen van Sevenaer, van Hoëvell, de Kempenaer, van Lennep, Storm, Sleeswijk Vening, Donker, Luijben, Groen van Prinsterer, Mackay, Strens, de Brauw, van Rappard, Thorbecke, Wintgens, Meeussen, van der Brugghen en de Minister van Justitie.

Op dit artikel zijn voorgesteld vier amendementen: één van den heer Rochussen, strekkende om de 3de of slot-paragraaph van het ontwerp, luidende.

» Voor zooveel er zich onder de bepalingen, bij dit artikel bedoeld, » eenige bevindt, welke de medewerking van het staatsgezag vereischt » wordt die medewerking niet verleend, tenzij de bepaling vooraf door Ons is goedgekeurd."

te vervangen door de volgende:

» Bepalingen waarbij over de medewerking van het Staatsgezag wordt beschikt, blijven ten aanzien dier medewerking zonder gevolg, zoolang zij niet door Ons zijn goedgekeurd."

Dit amendement is met 57 tegen 10 stemmen verworpen.

Voor hebben gestemd de heeren: Rochussen, de Brauw, Elout van Soeterwoude, Gevers van Endegeest, Groen van Prinsterer, van Foreest, van Lennep, van Reede van Oudtshoorn, van Lynden en Schimmelpenninck.

Het tweede amendement is voorgesteld door den heer Groen van Prinsterer. Hij wenschte de 1ste alinea aldus veranderd te zien:

» Aan alle kerkgenootschappen is en blijft volkomene vrijheid verzekerd alles wat hunne godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigen boezem betreft, te regelen."

Dit amendement is met 52 tegen 16 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Reinders, Hengst, van den Heuvel, Bots, Sloet tot Oldhuis, Storm, Meeussen, Thorbecke, van Hoëvell, van der Veen, Luijben, Zylker, de Poorter, van Eck, Bosscha en Beens.

Het derde amendement is voorgesteld door den heer van Rappard, die heeft voorgesteld het begin van de tweede alinea aldus te lezen:

» De bepalingen betreffende de inrigting en het bestuur worden voor zooveel zij niet reeds aan Ons bekend zijn gemaakt"; enz.

Dit amendement is met 57 tegen 11 stemmen aangenomen:

Tegen hebben gestemd de heeren: Reinders, Hengst, Blaupot ten Cate, Bots, Sloet tot Oldhuis, Storm, van Hoëvell, van der Veen, Luijben, Zylker en de Poorter.

Een amendement van den heer van Lennep, strekkende om in de eerste paragraaph het woord *godsdienst* voor *eeredienst* te doen vervangen, is, als niet genoegzaam ondersteund, niet in beraadslaging gebragt.

Artikel 1 is, nadat daarin door de Regering nog eene wijziging is gebragt, namelijk dat uit de derde alinea het woord *vooraf* zal worden geligt, zoodat het laatste gedeelte aldus wordt gelezen: » tenzij de bepaling door Ons is goedgekeurd." — In stemming gebragt en daarbij met 41 tegen 27 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Luijben, Zylker, de Poorter, van Bosse, van Eck, van Wintershoven, Storm van 's Gravesande, de Man, Jespers, Beens, Reinders, Hengst, Blaupot ten Cate, ter Bruggen Hugenholtz, van den Heuvel, Westerhoff, Bots, van Nispen van Sevenaer, de Lom de Berg, Sloet tot Oldhuis, Storm, Dommer van Poldersveldt, Meeussen, Strens, Thorbecke, van Hoëvell en van der Veen.

Artikel 1, na de daarin aangenomen wijzigingen, luidt nu aldus:

» Aan alle kerkgenootschappen is en blijft volkomen vrijheid verzekerd alles, wat hunne godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigen boezem betreft, te regelen.

» De bepalingen betreffende de inrigting en het bestuur worden, voor zooveel zij niet reeds aan Ons zijn bekend gemaakt, binnen eene maand na de afkondiging dezer wet, door de bestuurders of hoofden der kerkgenootschappen aan Ons medegedeeld. Nieuw te maken bepalingen worden mede, vóór of bij het in werking brengen daarvan, op gelijke wijze ter Onzer kennis gebragt.

» Voor zooveel er zich onder de bepalingen bij het artikel bedoeld, eenige bevindt, welke de medewerking van het staatsgezag vereischt, wordt de medewerking niet verleend, tenzij de bepaling door Ons is goedgekeurd."

Daarop is de beraadslaging over artikel 2 aangevangen, die Dingsdag zou worden voortgezet.

In deze zitting heeft de trekking der afdeelingen plaats gehad.

Tot voorzitters der afdeelingen zijn gekozen de heeren: van Akerlaken, Mackay, Gevers van Endegeest, van Goltstein, van Rappard;

tot onder-voorzitters, de heeren: Meeussen, Luijben, Baud, Rochussen, Groen van Prinsterer;

tot leden der Commissie voor de Verzoekschriften, de heeren: Sandel, Hoekwater, Donker, Wintgens, van Deinse.

— In de zitting van gisteren was aan de orde de voortzetting der beraadslaging over de artikelen van het ontwerp betrekkelijk de kerkgenootschappen.

Art. 2 en een daarop voorgeslagen amendement geven tot veelvuldige beschouwingen aanleiding, terwijl ook de heer *Godefroi* in den loop der beraadslagingen nog een amendement voorstelt, strekkende om als 2de alinea bij het artikel te voegen: » Alleen in het belang der openbare orde en rust kan die toestemming geweigerd worden."

Ten slotte wordt het amendement van den heer *Godefroi* aangenomen met 56 tegen 12 stemmen; het amendement van den heer *Elout van Soeterwoude* aangenomen met 45 tegen 23 stemmen, en het geheele art. 2 aangenomen met 43 tegen 25 stemmen; het art. [illegible] delingen aanvaarden geene kerkelijke bediening, dan na daartoe Onze toestemming te hebben verkregen. Alleen in het belang der openbare orde en rust kan die toestemming geweigerd worden."

Op art. 3 stelt de heer *van Asch van Wijck* een amendement voor, strekkende om in de laatste zinsnede achter het woord *titularissen* te stellen: » en met aanduiding van het kerkgenootschap, waartoe zij behooren." Na discussie wordt het amendement verworpen met 49 tegen 19 stemmen en het artikel aangenomen met 42 tegen 26 stemmen. Het luidt dus: » De titulaturen in de kerkgenootschappen aan de bedienaren der openbare godsdienst toegekend, geven noch ten opzigte van het wereldlijk gezag, noch ten opzigte van andere kerkgenootschappen, eenige aanspraak, rang of voorregt. In de aanraking met het wereldlijk gezag worden die titulaturen alleen gebezigd met vermelding van den geslachtsnaam der titularissen."

Art. 4 geeft geene aanleiding tot discussie en wordt aangenomen met 43 tegen 25 stemmen. Het luidt dus: » De ter aanwijzing van kerkelijk gebied door kerkgenootschappen gebezigde namen van provinciën of gemeenten worden slechts als van kerkelijken aard beschouwd en hebben geen verder gevolg."

Art. 5 geeft aanleiding tot zeer uiteenloopende discussiën. De vraag loopt voornamelijk daarover, of in dat art., nopens de uitspraak der Regering over de geschiktheid van reeds aangewezene vestigings-plaatsen terugwerkende kracht gelegen is; of de nota's, tusschen de vorige Regering en ook door de tegenwoordige en het Hof van Rome gewisseld, zijn te beschouwen als daarstellende eene overeenkomst en of derhalve al. 2 van art. 5 inbreuk op die overeenkomst maakt? — Beide vragen worden *toestemmend* beantwoord door de heeren *Akerlaken*, *van den Heuvel*, *van Eck*, *Thorbecke*, *van Wintershoven* en *Dommer*, welke meening echter bestreden wordt door de heeren *van Reede*, *van der Brugghen*, *van Rappard*, *van Goltstein*, *Godefroi* en de Minister van Buitenlandsche Zaken.

De discussiën zijn evenwel niet afgeloopen. De heer *Strens* zou heden daarover nog het woord voeren. — De Vergadering is daarna overgegaan in comité-generaal.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 18den Augustus 1853, n°. 45, is, met ingang van den 1sten September aanstaande, gedurende de afwezendheid van den schout-bij-nacht *J. F. D. Bouricius* als kommandant van het naar den Griekschen Archipel bestemde smaldeel, de schout-bij-nacht *D. Bijl de Vroe* tijdelijk belast met de betrekking van directeur en kommandant der marine te Willemsoord.

— Bij Koninklijk Besluit van den 18 dezer n°. 51, zijn de navolgende adelborsten voor de marine bij de Koninklijke akademie voor de zee- en landmagt, met den 1 September aanstaande benoemd tot adelborsten 1ste klasse bij de Nederlandsche marine, als: *C. J. E. Brutel de la Rivière*,

W. L. A. Gericke, *C. H. Bogaert*, *J. Sandt van Nooten*, *H. D. Guyot*, *W. Steffens*, *N. Mac Leod*, *J. D. Ruys*, *G. F. T. van Woelderen*, *G. C. Kooyker*, *K. O. van der Veen*, *A. J. Cosyn*, *J. W. Moorrees*, Jhr. *R. Tindal*, *G. J. Koster*, *F. W. Voswinkel Dorselen*, *F. Luteyn*, Jhr. *A. F. Meyer*, en is de adelborst voor den scheepsbouw bij die akademie, *L. C. P. W. Visser*, almede met gemeld tijdstip, benoemd tot aspirant-ingenieur bij de marine.

— Bij Koninklijk Besluit van den 19den dezer, is bepaald dat in de gemeente Bergen-op-Zoom, eene kamer van koophandel en fabrieken, uit zeven leden bestaande, zal gevestigd zijn.

— Z. M. de Koning heeft een vijtigtal aandeelen in de loterij van schilderijen genomen welke in de volgende maand te Leeuwarden moet plaats hebben.

— Dezer dagen heeft Zijne Majesteit de Koning eene verzameling van Landbouwwerktuigen volgens dr. *Newington*, aan het Kabinet van Landbouwwerktuigen te Utrecht geschonken, bestaande in: een zaaiwerktuig voor trekdieren, voor zeven rijen; een dergelijk voor handgebruik, voor vijf rijen; een zaaiwerktuig, voor drie rijen; twee handschoffels, voor drie rijen; een hand-aanaardploeg, voor drie rijen; eene paardeschoffel, een voetploeg; een groote mestspreider; een kleinere, voor handgebruik; een pootwerktuig met raderen, voor acht rijen; een dergelijk zonder raderen, voor acht rijen.

— Ll. vrijdag is in het kamp bij Zeyst 's Konings adjudant *van Tuyl* aangekomen, geleidende de tenten van Z. M. welke onmiddellijk zijn opgeslagen en weldra in gereedheid zullen zijn. Ook is men druk bezig met het daarstellen van eene keuken, welker lengte zal zijn 9,50 en breedte 8,50 el, terwijl eene stalling van ruim 50 paarden gereed is. — De troepen worden dezer dagen geoefend in de bataillons-school. De artillerie uit Amersfoort maakt mede hare exercitiën op de heide. In de volgende week zal de linieschool in behandeling worden genomen. De groote manoeuvres zullen eerst in september beginnen, tijdens het verblijf van Z. M. Zondag had er, na de godsdienstoefening, ten 12 ure, kerk-parade plaats, en daarna muziek voor de tent van den opperbevelhebber, generaal-majoor *Duycker*. De muziek van het regement grenadiers heeft zich tot dus verre veelmalen 's morgens ten 12 ure in repetitie doen hooren en enkele malen des namiddags omstreeks 5 ure voor de tent *du Pays- Bas* genaamd. Door den heer *Everts*, 1sten luitenant bij het regement grenadiers en jagers, zijn in het kamp opgerigt twee uurwijzers, de eene geplaatst in het midden van het Kamp en de andere bij de politiewacht n°. 1, welke beide door een koperen draad aan een electromagnetischen toestel, in diens tent voorhanden, verbonden zijn.

De generaal-majoor *Duycker* heeft den 17den dezer in het kamp eene dagorder uitgevaardigd, in welke hij zijn genoegen betuigt dat in die legerplaats eene cantine bestaat waar geen sterke drank te bekomen is, doch waar andere gezonde ververschingen worden aangeboden, tot een aan de middelen van den soldaat geëvenredigden prijs, weshalve hij deze inrigting, die ook ten volle de goedkeuring des Ministers van Oorlog wegdraagt, den kamperenden troepen ten sterkste aanbeveelt.

Men meldt uit Hellevoetsluis van 18 Augustus:

«Als een curiositeit dient vermeld te worden, dat alhier in de openbare vergadering van 16 Augustus, den raad door den voorzitter werden medegedeeld twee ingekomen missives van heeren wethouders, houdende, dat zij voor hunne betrekking bedanken; een lid der vergadering vroeg of zij bedankten voor dezelfde redenen waarvoor zij vroeger hun ontslag hadden ingediend, 't welk zij na eenige discussien in eene besloten vergadering weder ingetrokken hadden, waarop toestemmend geantwoord werd. Het lid verzocht alzoo hier van aanteekening in de notulen. De voorzitter ging onmiddellijk over tot stemmen van twee wethouders, een voor een. Na veelvuldig stemmen en herstemmen, zijn alle present zijnde leden, tot eersten wethouder benoemd geweest, die alle na de benoeming onmiddelijk bedankten.»

— Met genoegen verneemt men, dat de minister van Binnenlandsche Zaken de belangrijke verzameling van ruim 700 nommers, bevattende de voornaamste natuur- en kunstproducten van Groot-Brittannië, die na afloop der wereldtentoonstelling in 1851, door de commissie, als blijvende gedachtenis aan Nederland (almede tot gemelde tentoonstelling hebbende bijgedragen) is ten geschenke gegeven, goedgunstig aan de te Amsterdam gevestigde Vereeniging voor Volksvlijt ter expositie heeft afgestaan, waardoor een ieder weldra in de gelegenheid zal zijn zoowel met een belangrijk deel der Londensche tentoonstelling, als met onderscheidene nieuwe en belangrijke voorwerpen kennis te maken, daar gemelde verzameling een aantal monsters van ruwe en gedeeltelijk bewerkte stoffen bevat.

— De *Haarlemsche Courant* meldt, dat het metalen standbeeld van *Lourens Janszoon Coster*, 't welk te Haarlem zal worden opgerigt, uiterlijk tegen Mei van het aanstaande jaar gereed zal zijn. Van wege de hoofdcommissie voor het beeld, zal een adres bij den gemeenteraad van Haarlem worden ingediend, waarin de benoeming zal worden verzocht van eene commissie uit dat collegie, welke zich met de hoofdcommissie zal verstaan omtrent de verdere regeling der zaak.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, den 22. Augustus.

TARWE en ROGGE tot verhoogde prijzen met veel handel; van Tarwe verkocht in entr.: 128 ℔ bonte Poolsche *f* 365; in consumtie: 130 ℔ bonte Poolsche *f* 382; 127, 128 ℔ dito *f* 365, 370; 123 ℔ Vriessche *f* 295; 120 ℔ Zeeuwsche *f* 300. Van ROGGE verkocht in entr.: 123 ℔ Enos *f* 225; 117 ℔ Archangel *f* 216; in consumptie: 122, 123 ℔ Pruiss. *f* 236, 239; in veiling 116, 116, 117 ℔ Donau *f* 212 à 220.

GERST *f* 3 hooger; 103 ℔ N. Old. Winter *f* 177; 114 ℔ N. Deens. *f* 205.

HAVER zonder handel.

BOEKWEIT als voren: 121 ℔ Holsteinsch *f* 224.

KOOLZAAD willig; Holsteinsch $66^{1}/_{2}$ P. vl.; op 9 vaten Olie te leveren: dadelijk 71 P. vl.; in April eerstk. $71^{1}/_{2}$ P. vl.

LIJNZAAD zonder handel.

RAAPOLIE op nieuw hooger betaald: op 6/w. *f* 40; Vlieg. *f* $38^{3}/_{4}$ à 39; 1 Sept. e. k. *f* $38^{3}/_{4}$; 1 Oct. e. k. *f* $39^{5}/_{8}$ à $39^{3}/_{4}$; 1 Nov. e. k. *f* $39^{7}/_{8}$ à 40; 1 Dec. e. k. *f* 40; 1 Mei e. k. *f* $40^{1}/_{4}$.

LIJNOLIE onveranderd: op 6/w. *f* $33^{1}/_{4}$; Vlieg. *f* $32^{1}/_{4}$.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* $39^{1}/_{4}$; Vlieg. *f* $38^{1}/_{4}$.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 78 à *f* 84. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 11 à $13^{1}/_{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 23. AUGUSTUS 1853.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	9,50	tot *f*	10,65.
Het dito dito Rogge Oude	» »	0,00	» »	7,80.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» »	0,00	» »	7,80.
Het dito dito Boekweit Oude	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	0,00.
Een dito pond Boter			»	0,80.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	1,80	tot *f*	2,90.
Het 1000 Eiken Telhout			»	3,50.
Det 1000 Doof Hout			»	3,00.
He kar Spaanders			»	2,00.
De 100 Schutsen			»	6,00.
De 100 Mutsaard			»	3,00.

221ste STAATS-LOTERIJ.

EERSTE KLASSE.

1e TREKKING, N°s. 11426, 56, 17850, ieder *f* 1000.
2e —— N°. 19747, *f* 5000; N°s. 13072, 12789, ieder *f* 1250; N°. 2456, *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (23 *Augustus*) was de fondsnotering: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $63^{11}/_{16}$, $^{3}/_{4}$, $^{11}/_{16}$; 3 pCt. $76^{7}/_{16}$; 4 pCt. $95^{11}/_{16}$, $^{3}/_{4}$, $^{11}/_{16}$; O. Ind. Leening 4 pCt. $95^{1}/_{2}$; Aand. Rijn-Spoorweg 104, 105; Oblig. Holl. Spoorw. $101^{1}/_{4}$; Spanje Onbep. St. $23^{11}/_{16}$, $^{1}/_{2}$, $^{7}/_{16}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $43^{1}/_{2}$, $^{9}/_{16}$, $^{1}/_{2}$; Coup. Bewijzen $6^{11}/_{16}$, $^{3}/_{4}$; Amort. Sch. $5^{5}/_{16}$, $^{3}/_{8}$; Portugezen te Londen 3 pCt. $40^{1}/_{2}$, $^{15}/_{16}$; Uitgest. $17^{1}/_{2}$, $^{7}/_{8}$; Rusland 5 pCt. $109^{1}/_{8}$, $^{1}/_{4}$; dito 1828—29 $108^{1}/_{4}$; Certif. van Assign. 6 pCt. $74^{7}/_{8}$; Polen Certif. 4 pCt. $86^{3}/_{4}$; Aand. met Loten 162; Oostenrijk Metall. 5 pCt. $82^{3}/_{8}$, $^{7}/_{8}$; dito 1852 $82^{11}/_{16}$; Nieuwe 1847 $2^{1}/_{2}$ pCt. $42^{15}/_{16}$; dito 1851—52 $42^{7}/_{8}$, $^{15}/_{16}$; Nieuwe 5 pCt. $95^{7}/_{16}$, $^{9}/_{16}$, $^{7}/_{16}$.

Advertentiën.

*** Heden overleed in den ouderdom van bijna 77 jaren, na een langdurig en smartelijk lijden, onze waarde Vader en Behuwdvader de WelEdGestr. Heer D. A. GLARION, Oud-Ontvanger der In- en Uitgaande Regten en Accijnsen.

BREDA, 22 Augustus 1853.

Uit aller naam,
H. GLARION.

BERIGT.

Het HEEMRAADSCHAP van den *Rosendaalschen en Steenbergschen Vliet* brengt ter kennis van de Belanghebbenden, dat, ter aflossing van op het Heemraadschap gevestigde Kapitalen, in zijne laatstgehoudene Vergadering de **OBLIGATIEN** N°. 287, 168, 266, 8, 263, 271, 48, 181, 229, 46, 25, 30, 70, en 177 zijn UITGELOOT en deze alzoo met 1 *Januarij* 1854 bij de Arrondissements-Betaalmeesters te *'s Hertogenbosch* en *Breda*, alsmede bij den Penningmeester van het Heemraadschap alhier zijn betaalbaar gesteld.

De Dijkgraaf van het Heemraadschap voornoemd,
SLUIJS.

STEENBERGEN, den 19. Augustus 1854.

*** De **ROB LAFFECTEUR** is een wondervol Zuiveringsmiddel, een Plantensiroop van aangenamen smaak, die nieuwe en oude Ziekten genezen kan; die tegen alle Huidziekten, Verzweringen, Kanker, Klierziekten, Verlamming, Uitputting, Onvruchtbaarheid, Vermagering, Hypochondrie en eene menigte andere Kwalen gebruikt wordt, meest altijd zeer voorspoedig werkt en gemakkelijk te gebruiken is. Wij verzoeken alle lijders een Boekje te halen, dat hun geheel met dit onschatbaar middel bekend maken zal en gratis in onderstaande Dépôts afgegeven wordt.

De **ROB** is in alle gerenommeerde Apotheken in Frankrijk, Rusland, Belgie en Holland te bekomen, en bepaaldelijk te Bergen-op-Zoom: P. T. Appelboom, Verlinden. 's Hertogenbosch: J. Straatman, F. Luycks, L. S. H. van den Bogaert. Rotterdam: J. M. van Hulsteyn, van Santen Kolff, Voorhoeve en Zoon.

Ook in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts.

Heeren Apothekers, die niet met den Heer **GIRAUDEAU DE ST. GERVAIS** in Rekening staan, of spoedige aflevering verlangen, kunnen zich met hunne Orders aan den Heer **H. KERCKHOFF**, Heerengracht, LL. 155, Amsterdam, adresseren.

UIT DE HAND TE KOOP.

Een LEEUWERIKTUIG met zijn toebehooren, als ook een VINKETUIG en een VINKEHUIS. Te bevragen bij de Uitgevers dezer.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.